

СРПСКИ ЗВУЦИ 12

Шпица: „СРПСКИ ЗВУЦИ - Емисија којом обнављамо сећање на наше музичко наслеђе“

Спикер: Овај пројекат суфинансиран је од стране Министарства информисања и телекомуникација Републике Србије. Ставови изнети у подржаном медијском пројекту нужно не изражавају ставове органа који је доделио средства.

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Друга емисија посвећена композицијама Косте Манојловића случајно ће се окренути ка његовој духовној музици, као и ка оној музици која је настала на студијама на универзитету у Оксфорду. Зашто случајно, чућете у наставку емисије. Могу одмах да кажем да се ради о томе да поново нисмо успели да дођемо до једне од жељених композиција, па смо одлучили да уместо те композиције, слушамо неке друге. А за почетак, пре него што кренемо у разговор са нашом сталном саговорницом, музиколошкињом Ањом Лазаревић Коцић, да чујемо песму „Богородице Дјево“, аутора композитора Косте Манолјовића.

Музика

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Другу емисију посвећену Кости Манојловићу планирали смо да посветимо песми „Куда си нам улетио“. Реч је, колико знам, о тужбалици. Међутим, ни то дело нисмо успели да пронађемо.

Ања Лазаревић Коцић, музиколошкиња:

“Куда си нам улетио“ дело је из 1935. Писано је у суштини као тужбалица за мешовити хор, поводом убиства краља Александра Карађорђевића. То дело ја никада нисам чула. О том делу нисам чула ништа конкретно. Оно што сам могла да пронађем јесте да постоје партитуре на неколико места, за разлику од неких других Манолјовићевих композиција. Мислим да партитуре постоје на неколико места, типа три-четири места, али даље од тога, заправо, до данас не знам, суштински није писано о том делу. Претпоставља се да то дело није свакако требало да буде некакав посебан уметнички домет, коме је тежио Коста Манојловић, већ је било један лични осврт на целу ту трагедију која се десила. Претпоставља се да је пригодно било изведено у неким моментима непосредно након атентата, али где, ко, те податке просто ја немам. Можда, евентуално, негде и постоје, али ја их немам. Снимака свакако нема.

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

У првој емисији смо говорили о томе да Коста Манојловић није много писао духовну музику. Ипак је сачувана једна његова композиција, „Богородице Дјево“. И то је, иначе, композиција која се доста изводи по црквама, ја мислим да многи верујући људи знају да је певају. Вероватно не по нотама Косте Манојловића, него по нотама, можда, Мокрањца или неког од других композитора. Можда се чак и не ради о уметничком извођењу, него о народном извођењу, али, дакле, једна овако позната композиција... Па, ако можемо, да се кратко вратимо на то духовно стваралаштво Косте Манојловића.

Ања Лазаревић Коцић, музиколошкиња:

Духовно стваралаштво је врло оскудно у броју композиција. Међутим, ви ту имате, отприлике, три дела која су врло важна. Једно је „Опело“, дакле, можда негде и најзначајније Манолјовићево духовно дело. То су све дела, иначе, за мешовите хорове. А онда је ту дело „Божихна ноћ“, из 1929. године. И оно што је посебно, можда, интересантно, то је дело „Псалм 137“, са поднасловом „На рекама Вавилонским“, што је, у суштини, кантата за два мешовите хора, соло баритон и оркестар. Дакле, опет, једна велика форма. И, оно што је интересантно, јесте да је то дело Манојловићев дипломски рад, из Оксфорда 1919. године, јер је Манојловић, након Првог светског рата, отишао на даље школовање у Оксфорд, где је и дипломирао. И ово је једино, у ствари, његово дело у ком се он служи оркестром, односно оркестарским звуком. И сад, оно што је јасно, пошто је у питању дело са оркестром, јесте да се, очигледно, не ради о духовном делу које је намењено извођњу у православној цркви, јер, као што знамо, просто, оркестар нема места у православној духовној музици. Али се претпоставља, опет, да је то у Енглеској било, просто и могуће за извођење и да је он ту нашао један добар спој онога што њега интересује, то је духовна музика, у том тренутку, и тај оркестарски звук и да је, просто, тај спој успео, нажалост, само тада тамо да направи, због могућности извођења.

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Следи „Опело“ у е-молу.

Музика

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Да ли те композиције данас могу да се пронађу и чују?

Ања Лазаревић Коцић, музиколошкиња:

Да се чују – јако ретко. То су дела за која ја лично не знам да ли сам икада уживо чула. Повремено ви можете да видите у неком програму да се нешто од тога изводи, али овако, пазите, ово су велика дела, и „Опело“, и ова кантата, мислим, за оркестр, и два мешовите хора, солисте. То су дела које, заиста, озбиљно морају да се спреме, да вам треба озбиљан апарат, у смислу људства, који у свему томе учествује, тако да то су озбиљни подухвати. Питање је ко је спреман и колико да се тога, заправо, ухвати, да то постави некако на сцену концертну, на неки начин.

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Претпостављам да то што је Коста Манојловић неко време био у Оксфорду и школовао се, дакле, на том англо-саксонском подручју, је разлог што су остале иза њега две композиције са енглеским називом Sad Song и My Darling. То је оно што ћемо чути и у данашњој емисији.

Ања Лазаревић Коцић, музиколошкиња:

Па вероватно да да. Мада, оно што је интересантно јесте да ви кад погледате сад, он је у том неком периоду написао и некакве две збирке соло песама за глас и клавир.

И оно што је занимљиво јесте да је једна од збирки „Песме наших родних страна“, која је настала управо у Енглеској ту негде око 1918/19., дакле, након Првог светског рата када је тамо отишао, где је сада јасно да он са једне стране у Енглеској ствара дела која тамо може да изведе, која су на неки начин атрактивна и за тамошњу публику и наравно њима разумљива, а са други стране, се и даље посвећује овој идеји народног мелоса и народне музике, које на неки начин инкорпорира и не одустаје просто од тога, дакле, да ли је то и нека врста меланхолије и нечега што га везује за домовину на неки посредан начин. Тако да има заправо у том периоду у Енглеској и једног и другог.

Музика

Гордана Јоцић, ауторка и водитељка:

Слушали сте још једну емисију из серијала „Српски звуци“ суфинансираног средствима Министарства информисања и телекомуникација. У реализацији учествовала екипа Радија Златоусти. Производња децембар 2025.